

PROPOZYCJA ZAŁOŻEŃ BUDŻETU OBYWATELSKIEGO W BIAŁYMSTOKU NA 2015 ROK

Przedstawiamy Państwu dokument, opisujący założenia budżetu obywatelskiego w Białymstoku na rok 2015. Został on opracowany przez grupę roboczą składającą się z przedstawicieli: białostockich organizacji pozarządowych, Urzędu Miejskiego oraz radnych Rady Miasta Białegostoku podczas warsztatów partycypacyjnych zainicjowanych i moderowanych przez Fundację Laboratorium Badań i Działań Społecznych SocLab. Warsztaty były prowadzone w ramach projektu „Laboratorium Obywatelskie” dofinansowanego ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Trzy czterogodzinne spotkania odbyły się w okresie od 21 listopada do 5 grudnia 2013 r. Wzięło w nich udział ponad 20 osób.

Etapem wstępnym warsztatów była refleksja dotycząca przebiegu tegorocznej – pierwszej w Białymstoku - edycji budżetu obywatelskiego. Sformułowanie ocen poszczególnych etapów realizacji budżetu pozwoliło na wypracowanie postulatów, które w opinii członków grupy roboczej, mogą się przyczynić do efektywnego wdrażania procesu w kolejnych latach.

Kolejnym elementem warsztatów była analiza podobnych procesów obywatelskiego współdecydowania w innych miastach, w szczególności w Łodzi. Zaproszeni eksperci z Łodzi dzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem w kontekście poszczególnych postulatów proponowanych przez grupę roboczą.

Na tej podstawie, w toku intensywnej dyskusji opartej na rzeczowych argumentach, wypracowano założenia, dotyczące ośmiu obszarów procesu:

- 1/ Tworzenie założeń budżetu obywatelskiego
- 2/ Harmonogram
- 3/ Informacja, edukacja i promocja.
- 4/ Rodzaj wniosków
- 5/ Procedura zgłaszania wniosków
- 6/ Ocena wniosków
- 7/ Głosowanie
- 8/ Monitoring i ewaluacja.

Szereg dyskusji dotyczył sfery wartości, które powinny przenikać cały proces, dlatego też założenia poprzedza opis najważniejszych zasad wraz z ich szczegółowym wyjaśnieniem. Są to:

zasada zaufania, partnerstwa i partycypacji, dialogu społecznego, deliberacji, unikania konfliktu interesów, jawności i dostępności.

Białystok, 12.12.2013 r.

Laboratorium Badań
i Działań Społecznych

Projekt "Laboratorium Obywatelskie" dofinansowany ze środków
Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.

PREAMBUŁA

Jesteśmy przekonani, że proces realizacji budżetu obywatelskiego powinien opierać na następujących zasadach:

ZASADA ZAUFANIA

U podstaw działań związanych z budżetem obywatelskim leży zaufanie pomiędzy obywatelami, ich przedstawicielami w strukturach samorządowych oraz urzędnikami. Wszystkie strony współdziałające na rzecz budżetu obywatelskiego zakładają dobrą wolę partnerów.

ZASADA PARTNERSTWA I PARTYCYPACJI

Wszyscy mieszkańcy Białegostoku tworzą wspólnotę samorządową, dlatego zarówno obywatele, jak i organizacje pozarządowe, są partnerami w działaniach związanych z budżetem obywatelskim. Partnerstwo oznacza również wzięcie odpowiedzialności za miasto, dlatego włączanie obywateli w podejmowanie decyzji powinno mieć jak najszerszy zakres.

ZASADA DIALOGU SPOŁECZNEGO

Budżet obywatelski jest tworzony i realizowany w oparciu o dialog społeczny, którego celem jest budowanie porozumienia na rzecz wszystkich mieszkańców miasta. Strony, organizujące przebieg budżetu obywatelskiego, będą dokładać starań, by pojawiające się różnice zdań, stały się podstawą do wspólnego poszukiwania konstruktywnych rozwiązań.

ZASADA DELIBERACJI

Ideą, która przyświeca budżetowi obywatelskiemu, nie jest ograniczenie roli obywateli do składania wniosków i oddawania głosów podczas ostatniego etapu budżetu obywatelskiego. Kluczowe jest aktywne definiowanie przez nich problemów społecznych oraz włączenie się w debatę publiczną na temat możliwości ich rozwiązania, a także adekwatności określonych projektów w danej społeczności lokalnej.

ZASADA UNIKANIA KONFLIKTU INTERESÓW

Urzędnicy, radni oraz organizacje pozarządowe zaangażowani w realizację budżetu obywatelskiego powinny działać wyłącznie w interesie całej wspólnoty lokalnej, a nie w celu zaspokojenia własnych indywidualnych lub grupowych interesów.

ZASADA JAWNOŚCI

Wszelkie decyzje związane z procesem realizacji budżetu obywatelskiego powinny mieć charakter jawny i być upublicznione.

ZASADA DOSTĘPNOŚCI

Samorząd, przy wsparciu partnerów społecznych, powinien dołożyć wszelkich starań, aby działania związane z budżetem obywatelskim (w szczególności działania informacyjne, edukacyjne i doradcze, proces składania wniosków, głosowania i wyboru oraz ewaluacji) były dostępne dla wszystkich mieszkańców bez względu na wiek, wykształcenie, stopień sprawności itp. Wszystkie zasady związane z przebiegiem budżetu obywatelskiego powinny być sformułowane w sposób prosty i dzięki temu zrozumiałe dla wszystkich uczestników.

Główne założenia budżetu obywatelskiego w Białymstoku na 2015 rok.

I. Tworzenie założeń budżetu obywatelskiego.

1. Tworzenie zasad budżetu obywatelskiego na kolejny rok jest prowadzone przy współudziale szerokiego grona osób, reprezentujących mieszkańców, Radę Miasta, Urząd Miejski, organizacje pozarządowe i przedstawicieli środowisk naukowych. Mieszkańcy mają możliwość konsultowania projektu uchwały oraz dokumentów takich jak: formularz wniosku, karta oceny wniosku.
2. Podstawowym etapem budżetu obywatelskiego poprzedzającym składanie wniosków jest stworzenie systemu debat lokalnych w poszczególnych częściach miasta, umożliwiających poznanie potrzeb mieszkańców oraz wyłonienie pomysłów na projekty do budżetu obywatelskiego. Rolę w tym procesie mogą odegrać urzędnicy, radni oraz organizacje pozarządowe (konkurs ofert).

II. Harmonogram.

- ♣ styczeń - marzec 2014 – opracowywanie nowych zasad budżetu obywatelskiego i podjęcie stosownej uchwały przez Radę Miasta
- ♣ kwiecień - czerwiec 2014 - kampania informacyjno-promocyjna na temat budżetu obywatelskiego, spotkania z mieszkańcami, działania edukacyjne
- ♣ czerwiec 2014 - przyjmowanie wniosków, działania doradcze i informacyjno-promocyjne
- ♣ lipiec - I połowa września 2014 - weryfikacja złożonych wniosków z możliwością uzupełnienia i/lub poprawy błędów formalnych
- ♣ II połowa września 2014 - akcja promocyjna wniosków dopuszczonych do głosowania
- ♣ I połowa października 2014 - głosowanie
- ♣ II połowa października - początek listopada 2014 - weryfikacja i liczenie głosów
- ♣ I połowa listopada 2014 - ogłoszenie wyników
- ♣ od II połowy listopada 2014 - ewaluacja budżetu obywatelskiego

III. Informacja, edukacja i promocja.

1. Na każdym etapie realizacji budżetu obywatelskiego dużą uwagę należy przyłożyć do kampanii informacyjno-promocyjnej oraz edukacyjnej ze szczególnym uwzględnieniem doradztwa, przy współpracy merytorycznej między Urzędem Miejskim a organizacjami pozarządowymi.
2. Należy przygotować stronę internetową poświęconą budżetowi obywatelskiemu, która będzie pełniła funkcję edukacyjną oraz informacyjną. Warto przeanalizować możliwość wykorzystania w tym celu powstającej platformy do konsultacji społecznych lub powstanie oddzielnej strony dedykowanej wyłącznie budżetowi obywatelskiemu, dzięki czemu łatwiej będzie można znaleźć informacje na temat budżetu obywatelskiego również po jego zakończeniu w danym roku.
3. Kampania informacyjno-promocyjna powinna być przeprowadzona z wykorzystaniem różnych narzędzi promocyjnych i kanałów informacyjnych dostosowanych do

- zróżnicowanych grup mieszkańców (w doborze pomysłów promocyjnych warto rozważyć formę konkursu ofert).
4. Kampania powinna dotyczyć w szczególności: promowania idei budżetu obywatelskiego, zachęty do zgłaszania propozycji i udziału w głosowaniu, przedstawienia zgłoszonych wniosków, upowszechnienia informacji o wynikach. Powinna mieć charakter długofalowy.
  5. Na działania edukacyjno-informacyjne i promocyjne związane z budżetem obywatelskim powinna być przeznaczona kwota nie mniejsza niż 1% kwoty ogólnej przeznaczonej na budżet obywatelski.

IV. Rodzaj wniosków.

1. Można składać wnioski na realizację zadań należących do zadań własnych gminy lub powiatu.
2. W ramach budżetu obywatelskiego mogą być realizowane zarówno projekty trwające rok, jak również wieloletnie.
3. Działania muszą być realizowane na obszarze miejskim (w przypadku projektów inwestycyjnych - 100% własności miasta, brak obciążeń na rzecz osób trzecich).
4. W ramach budżetu obywatelskiego dokonany jest podział środków na projekty lokalne oraz projekty ogólnomiejskie, z założeniem podziału Miasta np. na 5 obszarów i przeznaczenia 50% całego budżetu obywatelskiego na projekty lokalne oraz 50% na projekty ogólnomiejskie.

V. Procedura zgłaszania wniosków.

1. Wnioski mogą być zgłaszane przez osoby fizyczne, zamieszkałe w Białymstoku.
2. Osoby niepełnoletnie mogą złożyć wnioski za pośrednictwem osób pełnoletnich.
3. Należy opracować "wzorcowy" formularz wniosku oraz kartę oceny i udostępnić go na stronie internetowej.
4. Na etapie przygotowywania wniosków niezbędne jest udzielanie wsparcia wnioskodawcom w postaci:
  - a/ doradztwa w szacowaniu kosztów oraz tworzeniu harmonogramu inwestycji/zamierzenia;
  - b/ stworzenia i udostępnienia wnioskodawcom szacunkowych kosztorysów wybranych/najczęściej spotykanych inwestycji i przedsięwzięć o charakterze nieinwestycyjnym, tzw. "miękkich";
  - c/ opracowania ogólnodostępnej mapy Białegostoku w celu łatwiejszej wstępnej identyfikacji działek należących do Miasta, które są możliwe do wykorzystania w procesie budżetu obywatelskiego;
  - d/ stworzenia systemu konsultacji i doradztwa w zakresie wypełniania wniosków.

VI. Ocena wniosków.

1. Procedura oceny przewiduje możliwość poprawy błędów formalnych i uzupełnień

wniosków.

2. Oceny formalnej dokonuje multidyscyplinarny zespół specjalistów składający się z pracowników Urzędu Miejskiego powołany przez Prezydenta Miasta.
3. Każdy wniosek powinien być wyposażony w kartę oceny wniosku, w której powinien być podany powód ewentualnej negatywnej weryfikacji.
4. W przypadku wątpliwości wnioskodawcy co do wyników oceny formalnej, istnieje możliwość ponownej weryfikacji wniosku przez Komisję Rady Miasta ds. Budżetu Obywatelskiego.

VII. Głosowanie.

1. W głosowaniu mogą uczestniczyć osoby zamieszkałe w Białymstoku (na podstawie złożonego oświadczenia).
2. Uprawnione do głosowania są osoby od 16 roku życia.
3. Postulowane jest zwiększenie liczby punktów do głosowania (w Urzędzie Miejskim, w przestrzeni publicznej, mobilny punkt).
4. Czas na głosowanie wynosi minimum 9 dni (w tym dwa weekendy).

VIII. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja.

1. Proces realizacji budżetu podlega monitoringowi i corocznej ewaluacji w celu udoskonalenia procesu realizacji budżetu obywatelskiego.
2. Sprawozdanie z realizacji: mieszkańcy (opinia publiczna) są regularnie informowani o etapach realizacji zwycięskich projektów (np. poprzez stronę internetową lub w inny dostępny dla mieszkańców sposób).
3. Po wyłonieniu wniosków do realizacji, powinna zostać przeprowadzona ewaluacja przebiegu całego procesu. W ewaluację powinny być zaangażowane wszystkie uczestniczące strony (mieszkańcy, urzędnicy oraz radni).
4. W celu realizacji wyłonionych projektów uwzględnia się zarówno procedurę przetargową, jak również konkursową. Mieszkańcy, których projekt jest realizowany, mają prawo do konsultowania założeń do przetargów/konkursów dotyczących złożonego przez siebie wniosku.
5. Zmiany wprowadzane przez Urząd Miejski do treści propozycji zgłaszanych do budżetu obywatelskiego, dotyczące np. miejsca lub sposobu ich realizacji, łączenia z innymi zadaniami, powinny być możliwe za zgodą autorów tych propozycji.